

מסורת הש"ס

א' מ"ו (ג. ל. א. ג.) (ב) יסודות
ט. א. ג. (א) (מסכת) פירוש
(ד) ללן קנה. משפחה פ"ב
מ"ה. (א) וד"ה אלוהי. (א) (ד)
ק"ה. (א) לנהא כהנהא לנח
ולו ו' דוקא דנחמה דמתי
אליהו היה מתי עברי דנחמה
שאלה הכהנה יורה לרד לרד
ואתו דוקא כנה וכו' פ"ב
ר"ב

נהרות הב"ח

(ב) תוס' ד"ה תסקי וכו'
שמהלה היה יסוד לירק
ולשמות שם והפלו כברי
ד"ן ה"כ:

מוקף רש"י

מעמיד אדם בהמתו על
גבי עשבים. מחמיר
לכלול ולא חיישין דלמא עיקר
דיקם ומתכלי לה. דלא חמיר
עליה אסור שמח. אבל אסור
מחמיר ק"ל ליה חיישין דלמא
ק"ל כדים ומי לה נסובין
טו.

הר"ן ע"ה כל כתבי
הקודש

רבינו הגנאל

אמר ליה כאותן של בית
אביך. ש"ס דניסחא בידו
אתה שר. ונחמה בבי ידים
לא איתבריא לן כהניא.
וכן קרנות של בית רבי
הנטישין שבני אדם לא
איתשיטא. וזהו ר' חנינא
לשמות לן הנא כהנות.
של גמרות כהנות אחת.
ולא ידענא אי משום אדם
לה כ"ו אליעזר אי משום
איתמא דבי שאיאה. נכרי
שדוליק את הנ"י. תיר
גוי שליקט עשבים מאכיל
אחריו ישראל ואם בשביל
ישראל אסור. וכן מילא
מ"ס להשקות בהמתו וכו'.
כד"א בני שאינו מכירו
אבל אם מכירו אסור. וא'
שעשעו של ישראל גוים
ר"ן כ"ו.

הר"ן ע"ה כל כתבי
הקודש

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

של בית אביך. דקטנות היו אבל גדולות אדם קובע להם מקום:
קרנות. עשויות לבני אדם: אי משום דסכר כרבי אליעזר. דאמר
במסכת ע"ו (דף ל"ב.) יין מותר בחומם אחד: אי משום אימחא דבי
נשיא. שהיה הנכרי המביא ירא מן הנשיא שהיה שלט על פי
המלכות. ומשום דליירי ר' אבה בר
כהנא לעיל גבי נחש נקט כל הני
בשמה: באתני' אס בשביל ישראל
אסור. מדרבנן: מילא מיס. מבור
כרה"ר: כנש. עושין כספיה גדולה
ליד כ"ו מקפיה לנכסה: גמ' נר
לאחד נר למאה. כיון דנכרי לנכרי
הדליקו ליכא למימר דבשביל ישראל
אפי' כנש למא לי. הא דומיא דנר
הוא כנש לאחד כנש למאה: מאכיל
אחריו ישראל. ככל בהמתו. ואחריו
דוקא נקט כבוליה דנכרי לנורק עמנו
עביד: אבל מכירו אסור. קס"ד
דעביד נמי אדעתא ידידה: מעמיד
אדם כהמתו על גבי עשבים.
מחמיר: כנש. לרעות ולכנה
למגור שמח יתוס' ויאכיל: ואינו
מעמיד ע"ג מוקפה. שמח יעול כידו
ויאכיל נחמ נמי מוקפין יניהו לבני
טלטול דלחמול הוו מחמירין: דקא"ס
ל"ג כנש. שלא תפנה למקום אחר:
ואולא ואלכנה. אבל הוא אינו עומד
ועשבים קרוב להם דנימשע לשמח
יעול ויאכיל: מכירו הוה. שהרי
כספיה היה נח עמו: שלא כפניו
הוה. כשעשאו לא היה רבן גמליאל
עם דינוקין ליה: נר לאחד נר
מאה. כנש לאחד כנש למאה אבל
גבי עשבים כשהוא מכירו מרבה
בשבילו: הואיל ושלא כפניו כו'. קשיא
לרנא דשמעין מינה דכפניו אסור
ואפי' שאין כלן מרבה בשבילו:
אימא הואיל ועשאו נרד כו'. וטעמא
לאו משום שלא כפניו הוא אלא הכי
הוה מעשה: מוקף לרחוק כה מיד.
למואל שנת: ככדי שיחמו חמין.
שלא יהנה כמה דהקדמו להחם כנש
וכן ככל מעשה שנת נחמו חמנים
שיעור להחמין לערב ככדי שיעשו. והא
הכא דחיימו לאחד חיימוס למאה דכנת
אחת ממחמין וקמי אס רוב ישראל דהוי
דומיא דמכירו דמסיק אדעתיה לעשות
אף בשבילו אסור ואפי' דשלא כפניו
דקא"ס צ"ן לאפי' צ"ן לרנא: אדעתא
ורביה מחממי. וייקרי חילול השבת
בשבילו אבל נכרי ישראל דנכרי
לדעתא דנפשיה הוא דעביד שרי
לאפי' שלא כפניו ולרנא אפי' כפניו: נר

א"ל כאותן של בית אביך ואמר ר' אבה בר
כהנא אמר ר' חנינא קרנות של בית רבי
מותר למלמן בשבת א"ל ר' זירא בנימין
באדם אחד או בשני בני אדם א"ל כאותן
של בית אביך ואמר ר' אבה בר כהנא
התיר להם ר' חנינא לבית רבי לשתות יין
בקרנות של נכרי בחומם אחד ולא ידענא
אי משום דסבר לה ל'כר' אליעזר אי משום
אימתא דבי נשיא: באתני' נכרי שהדליק
את הנר בשתמש לאורו ישראל ואם בשביל
ישראל אסור מילא מים להשקות בהמתו
משקה אחריו ישראל ואם בשביל ישראל
אסור עשה נכרי ככש לירד בו יורד אחריו
ישראל ואם בשביל ישראל אסור מעשה ברבן
גמליאל חוקים שהיו באין כספיה ועשה נכרי
ככש לירד בו וירדו בו ר"ג חוקים: גמ' צדריא
דאי אשמעינן נר משום דנר לאחד נר למאה
אבל מים ליגור דילמא אתי לאפושוי בשביל
ישראל וככש ל"ל מעשה דרבן גמליאל חוקים
קמ"ל ת"ד נכרי שליקט עשבים מאכיל אחריו
ישראל ואם בשביל ישראל אסור מילא מים
להשקות בהמתו משקה אחריו ישראל ואם
בשביל ישראל אסור ידב"ר שאין מכירו אבל
מכירו אסור אינו והואמר רב הונא אמר רבי
חנינא המעמיד אדם בהמתו על גבי עשבים
בשבת אבל לא על גבי מוקפה בשבת
ידקאים לה באפה ואולא היא ואכלה אמר
מר כד"א שאין מכירו אבל מכירו אסור הא
רבן גמליאל מכירו הוה אמר אביי שלא בפניו
הוה רבא אמר יאפי' תימא בפניו נר לאחד
נר למאה מייתיבי אמר להן רבן גמליאל הואיל
ושלא בפניו עשאו נרד בו אימא הואיל ועשאו
נרד בו תא שמע ייעיר שישראל ונכרי דרין
בתובה והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת
אם רוב נכרים מותר לרחוץ בה מיד אם
רוב ישראל ימתין ככדי שיחמו חמין התם
כי מחממי אדעתא דרובא מחממי תא שמע
נר הדלוק במסיבה אם רוב נכרים מותר
להשתמש לאורה אם רוב ישראל אסור מחצה
על מחצה אסור התם נמי כי מדלקי
ארעיתא

הראשון כדאמר בפרק מי שהוציא וכו' (דף ט"ז.) המים
שממילה היה יכול (א) לנח שם והביאו דרך רה"ר דמי ולא דמי
דהתם לא תעבידא נהו איסורא דאורייתא מיהו לענין אומן ישראל

עלמו לא מניע חילוק וכו' אומר דה"ה לישראל עלמו אסור והאי דנקט בהמתו לאשמעינן רבותא דלא גוררין דילמא אתי לאפושוי בשביל
ישראל כשהיה רגילה לשתות הרבה אבל ישראל עלמו עשאו דשותא אחריו דליכא למיחש כולי האי דילמא אתי לאפושוי דבלידה אחת מוקף
הרבה לגורו ולנורק ישראל ולפי זה אם נשכו המים לנורק ישראל זה אסור לכל ישראל אי איכא איסורא דאורייתא כגון שמימס דרך
רה"ר או מרה"ר אבל כנמלית שרי לישראל אחר ויש שרזו לומר דדוקא שמהא אסורה אבל לרחוץ ידיו ורגליו ושאר משמיעין שרי
כדאמר בפרק חרש יבמות דף ק"ד.) רבי יתקף אריכותו ליה מפתחות דבי מדרשא כו' אמר ליה דבר טליא וטלייתא ליטיילו התם דאי משנה
להו מיימי וכו' אלמא יכולין ליהנות מפתחות להשתמש בהם בשבת ואין נראה לר"י כלל דהתם אין עושין לדעת ישראל ועוד דהרי כנש ונר
וכנה דברים לקוד להשתמש בהם בשבת כשעשין לנורק ישראל ה"ג לא שנה עמה לא שנה שאר משמיעין אחריו:

אי"י והואמר רב הונא אמר רב חנינא מעמיד אדם כו' אב"א ע"ג גבי מוקפה. והני עשבים נמי מוקפין יניהו שלנקטו היום מן
המחומר וכו' ולמא דהן כרייתא רבי שמעון היא דליה מוקפה יו"ל דמשעי לה אפילו כו' יהודה אי"י מודה ר"ש במוקפה
דמחומר כדפי' בקיטורס בפרק אין לרין (י"ג דף ט"ז.) מדלא ליקטן מחמול קלנינו והוי כגורגות ולימוקים ובריש צילה (דף ג.)
דאמר פירות הנטרים משום גזירה שמח אדם להו משום מוקפה משום דמוכנים לעורבים כי היחא דנתקו שנהגו (שפחיס
דף טו.) והכא איירי כשאין בהמה יולה לכל ולאכול מן המחומר ולהכי הוי מוקפה אי"י עשבים מוקפין הם אפילו לר"ש לפי שאינו יושב ומלפס
שלקטוס אבל כנר יושב ומלפס ממי יכנה כדאמרין לעיל (דף מו.) וכן פירות הנטרים יושב ומלפס ממי יסלו ולהכי אי לאו טעמא
דשמח יעלה וימלוס הוו שרי: במוקפיד אדם בהמתו ע"ג עשבים בשבת. כדדריש גמליאל למען ימות שוקר וחמורך וגו' יכול לא
ייתנו תולש לא ייתנו עוקר ת"ל למען יעוץ ואין זה נוח אלא לער. ר"ת: אמר אביי ש"א בפניו חוה. נראה לר"ש דמודה אביי
דנר לאחד נר למאה אלא דסגר דהכא אס היה כפניו עיקר היה נעשה לנורק ר"ג שהיה נשיא ושר לר"א כספיה:
האדרניוהו

קכב.

אמר ליה כאותן של בית אביך. פי' שהם גדולים או קטנים
דאית להו חידקי כמו שפירשתי לעיל (דף לה.) טו:

משתמש ישראל אחריו. ולא גוררין שמח יליק כדגוררין
כפ"ק דצילה (דף ג.) פירות הנטרים שמח יעלה
וימלוס ונמשקין שזבו שמח ימלוס
משום דסמייהו ומלפס הם קלים
לעשות ואדם להוט אחריהם לפי שהן
דכר אפילה אבל ככל הני דהכא אינן
קלין לעשות כל כן ואין אדם להוט
אחריהן: ואם בשביל ישראל אסור.
נראה דאסור לכל ישראל דדוקא כחוק
למחוס דרבנן אמר בפרק ככל
מעטין (פירושין דף מ.) ובאין לרין
(י"ג דף ט"ז.) הכא בשביל ישראל זה
מותר לישראל אחר אבל באיסורא
דאורייתא כי הכא לא ואפי' דישאל
הבשיל בשבת כשגוג יאכל התם לא
חיישין אי שריה ליה לאכול דילמא אחי
לכשולי כמור דמחא איסור
קקילה וממיר עליה אבל כנכרי
העושה לנורק ישראל אי שריה ליה
אחי למימר לנכרי לעשות בשבילו ולא
דמי להא דלמר לעילא וככרי שנת
לכנות אין אומרים לו כנה ואל מכה
והכא אסור כשעשה בשביל ישראל
דכי אמרין נכרי אדעתא דנפשיה
קא עביד כו"מ ככרי וכו' לא כו' שאין
ישראל נהנה במעשה הנכרי אבל הכא
שגוף ישראל נהנה במעשה של נכרי לא
אמרין אדעתא דנפשיה קעביד
הואיל והנכרי מתכוין להנחמו כן
פירש ריב"ז שמשון הוקן:
משקה אחריו ישראל ואם בשביל
ישראל אסור. אומר ר"ת

מדנקט בהמתו ולא נקט מילא מיס
לעמנו דדוקא להשקות בהמתו אסור
משום שלא היה יכול להביאה לתוך
הבזר אבל הוא עלמו שרי דמטפס
ועולה מטפס יורד וכיון שיכול ליכנס
לתוך הבזר ולשתות לא אסור לו בשביל
שמילא אוחס נכרי והא דלסרינן
בגמרא נכרי שליקט עשבים לנורק
ישראל אפי' דישאל יכול להעמיד
בהמתו על גבי העשבים כמחומר
אומר ר"ת דהתם נמי איירי במי
עברי דנכרא שלא היה יכול ל"להביא
הבהמה לשם ואפי' דרך כנש דמילא
מיס משום חידוש דהיתרא קמי לה
דמוכנס בגמרא מיהא בהמתו משום
איסורא נקט לה וה"ר אליהו הביא
רצוה להמיר מפירות שלאו חזן
למחוס וחזרו שלא הפסידו הימירן

היה חסידו (דף ט"ז.) המים
שממילה היה יכול (א) לנח שם והביאו דרך רה"ר דמי ולא דמי
דהתם לא תעבידא נהו איסורא דאורייתא מיהו לענין אומן ישראל

עין משפט
נר מצוה

א מ"ו פ"ג תולדות
מחמיר אסורין כו'
פ"ג לנורן קנה טור שריס
י"ד יסודות ק"ה ספק ב'
ימותין ק"ה ספק ב'
א מ"ו פ"ג תולדות
שבת הלכה ב' ג פ"ג
לנורן סה עושבי' אריה פ"ג
רע"י ספק ב' וימותן סה
ספק ב' י"ב:
ב ב' מ"ו וסמך שס
טושי' אריה פ"ג ימותן
סה ספק ב' י"ב:
ג ה' מ"ו פ"ה סה'
שבת הלכה ב' פ"ג שס
טושי' אריה פ"ג ימותן
ספק ב' וימותן סה ספק
י"ב:
ד ה' מ"ו פ"ה סה'
ימותן סה טור שריס
סה:
ה ה' מ"ו סה הלכה ב' פ"ג
סה טושי' אריה פ"ג ימותן
סה ספק ב' י"ב:
ו ה' מ"ו סה הלכה ב' פ"ג
סה טושי' אריה פ"ג ימותן
רע"י ספק ב' י"ב:

רב נסים גאון

אי משום דסבר לה כו'
אליעזר דלא חייש ליוסא.
ומימרא דר' אליעזר כספי
ע"ז אין משפדין כסמא וז"ל
לאו דנמיא אחא הוליקת
ואתה הושבתי בית ב' ר'
אליעזר פסור בששייה.
ואמר ח' סבר ר' פלוגי
רבנן עליה דר' אליעזר
בחומם אחו כו'. ובפרק
השוכר את הפועל וכו' וז'
אמר ר' אבהו וכו' מאחר קרימא
לן בוחתי ררשב"ג ובוותיה
דר' אליעזר דלא חייש
ליוסא.
סליק פ"ק כל כתבי
הקודש